

FECRİÂTİ EDEBİYATI

- Servet-i Fünun dergisinin 1901 yılında kapatılması üzerine Servetifünun topluluğu tam bir birlik ve bütünlük olmadığı için kısa sürede dağılmıştır. Aslında Servetifünuncuların dağılmasındaki temel gerekçe Tevfik Fikret ile Ali Ekrem arasındaki şiir tartışmasının sanatçılar arasında ayrılığa yol açmasıdır.
- Altı ay sonra derginin yeniden çıkmaya başlamasına rağmen kadro artık dağılmıştı, topluluktan ayrılan Tevfik Fikret bir kenara çekilmiştir.
- 1908 yılından sonra -II. Meşrutiyet'ten sonra- sağda solda yazan genç sanatçılar, Şahabettin Süleyman'ın öncülüğünde bir araya gelirler.
- 20 Mart 1909'da Babıâli'deki Hilal gazetesinin matbaasında bir araya gelen Ahmet Haşim, Tahsin Nahit, Ali Canip, Yakup Kadri, Fuat Köprülü gibi sanatçılar ilk toplantıyı yaparak yeni bir topluluk oluştururlar.
- Ahmet Haşim'in önerdiği "Sina-yı Emel" (İdealin Zirvesi) adı beğenilmeyince Faik Ali Ozansoy'un teklif ettiği "Fecriati" (Geleceğin Şafağı) ismini topluluğa ad olarak koyarlar. Başkanlığa da en yaşlı üye olan Faik Ali Ozansoy seçilir.
- Topluluk, oluşumundan beş gün sonra Servet-i Fünun dergisinin 930. sayısında yer alan haberle kuruluşunu duyurur. Bu haberle "Sanat şahsi ve muhteremdir." ilkesini benimsediklerini dile getirirler.
- Bu topluluk, kendini kamuoyuna tanıtmak için bir beyanname (bildiri) yayımlar. **Fecriati Beyanamesi** edebiyatımızdaki ilk edebî beyanamedir.

Topluluğun amaçları:

- Batıdaki benzerleri gibi dil, edebiyat ve sanatın gelişmesine, ilerlemesine hizmet etmek
- Edebiyata hevesli ve yetenekli gençleri bir araya getirmek
- Batı'nın değerli ve önemli eserlerini tercüme ederek Türkçeye kazandırmak
- Açık fikir münakaşaları ile kamuoyunu aydınlatmak
- Türk edebiyatını Batı edebiyatına yaklaştırmak
- Batıdaki benzer topluluklarla temas kurmak
- Fecriati Kütüphanesi adı altında bir yayın serisi oluşturmak
- Edebiyat ve fikir konuları ile ilgili konferanslar düzenlemek

Fecriati'nin Genel Özellikleri:

- Servetifünunculara tepki olarak ortaya çıkmalarına rağmen, sanat anlayışı bakımından Servetifünuncuların devamı olmaktan öteye geçememişlerdir.
- "Sanat şahsi ve muhteremdir. (Sanat kişisel ve saygıya değerdir.)" görüşünü benimsemişlerdir.
- "Edebiyat ciddi ve önemli bir iştir, bunun halka anlatılması lazımdır." anlayışına sahip olmuşlardır.
- "Sanat, sanat içindir." ilkesine bağlı kalmışlardır.
- Batı, özellikle de Fransız edebiyatını örnek almışlardır.
- Romantizm, sembolizm, empresyonizm ve parnasizm gibi akımlardan etkilenmişlerdir.
- Süslü, sanatlı, ağırdal ve ağır bir dil kullanmışlardır.
- Gerçeklerden uzak tabiat tasvirleri yapmışlardır.
- Tiyatro ile yakından ilgilenmişlerdir.
- Bir edebiyat döneminden çok, topluluk olarak anılmışlardır.
- Edebiyatımızda ilk edebî topluluk olarak tarihe geçmişlerdir.
- İlk defa beyanname yayımlayan topluluk olmuşlardır.
- Aruz ölçüsünü, serbest müstezat, sone ve terzarima gibi nazım biçimlerini sıklıkla kullanmışlardır.
- Roman ve hikâyelerde realizm ve natüralizm akımından etkilenmişlerdir.
- Servetifünun ve Millî Edebiyat arasında köprü görevi üstlenmişlerdir.

FECRİÂTİ ŞİİRİ

- "Sanat, sanat içindir." görüşü benimsenmiştir.
- Daha çok, "tabiat ve aşk" temaları işlenmiştir.
- Duygusal ve romantik şiirler yazılmıştır.
- Tabiat tasvirleri gerçeklerden uzak ve subjektiftir.
- Genellikle aruz ölçüsü kullanılmıştır.
- "Kulak için kafiye" anlayışı esas alınmıştır.
- Sone ve terzarima nazım şekilleri kullanılmış, serbest müstezat nazım şekli daha da geliştirilmiştir.
- Fransız edebiyatı örnek alınmıştır.
- Sembolizm, parnasizm ve empresyonizm akımlarından etkilenilmiştir.
- Arapça, Farsça kelime ve tamlamalarla yüklü, ağır, süslü bir dil kullanılmıştır.
- Ahmet Haşim, Fecriati şiirinin en önemli sanatçısıdır. Bu topluluğa ölümüne kadar bağlı kalmıştır.
- Şiirde müzikaliteyi, ahengi ön plana çıkaran bir sanat anlayışı hâkimdir.
- Dil ve üslup bakımından Servetifünuna benzeyen bu topluluk, Mehmet Emin Yurdakul'un öncülüğünde başlayan dilde sadeleşmeye ilgi göstermemiştir.

AHMET HAŞİM (1887-1933)

- Fecriati topluluğunun en başarılı sanatçısıdır. Fecriati'den sonra hiçbir topluluğa katılmamış, öz şiir (saf şiir) anlayışıyla şiirler yazmıştır.
- “Sanat için sanat” yapmıştır. Sembolizmin edebiyatımızdaki en önemli temsilcilerinden olan sanacının şiirlerinde emprestyonist izler de görülmektedir.
- Şiirleri, imge ve iç ahenk bakımından oldukça zengindir.
- Şiirlerinde sembolistlerin tercih ettiği “gece, mehtap, akşam kı-zıllığı, akşam, şafak, güller, yıldızlar, sararan yapraklar...” gibi unsurlara yer vermiştir.
- Bütün şiirlerini aruzla yazmış, heceyi “Türk köylüsünün vezni”, aruzu “şehirlinin vezni” olarak değerlendirmiştir.
- Şiirlerinin dili süslü ve sanatlı, düzyazılarının dili sadedir.
- En çok, serbest müstezadı kullanmıştır.
- Şiir anlayışını, *Piyale* adlı şiir kitabının ön sözünde “*Şiir Hakkında Bazı Mülâhazalar*” adı altında açıklamıştır.
- Şiirde ahengi ön plana alan, anlam açıklığını ikinci plana atan, mısralarda geniş ve akıcı bir telkin yeteneği arayan ve şiirin kaynağını bilinçaltında bulan bir anlayış söz konusudur.
- “Akşam şairi” olarak bilinir.
- “*Merdiven, O Belde, Karanfil*” onun çok bilinen şiirlerindedir.

Eserleri

Şiir: Göl Saatleri, Piyale

Düzyazı: Gurebahane-i Laklakan, Bize Göre

Şiir: Frankfurt Seyahatnamesi

ŞİİR HAKKINDA BAZI MÜLAHAZALAR

- “*Şiir Hakkında Bazı Mülâhazalar*” ya da daha çok bilinen adıyla “*Piyale Mukaddimesi*”nin bir reaksiyon poetikası olduğu bilinir.
- “*Şiir Hakkında Bazı Mülâhazalar*” yazısı, “*Bir Günün Sonunda Arzu*” şiiri için yapılan tenkitlere karşı müdafaa karakterinde bir yazıdır.
- “Anlam” araştırmak için şiiri deşmek, şakıması yaz gecelerinin yıldızlarını ürperten zavallı bir kuşu, eti için öldürmekten farklı olmasa gerek. Et zerresi, susturulan o büyüleyici sesin yerini doldurabilir mi?
- Abartmadan denilebilir ki herkesin anlayabileceği şiir, yalnızca aşağı düzeydeki şairlerin işidir. Büyük şiirlerin kapıları, tunç kanatlı sağlam kent kapıları gibi, sımsıkı kapalıdır, her el o kanatları itemez ve o kapılar bazen yüzyıllarca insanlara kapalı durur.

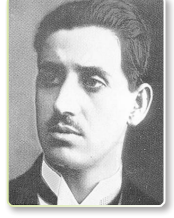
EMİN BÜLENT SERDAROĞLU (1886-1942)

- Destan yönü ağır basan epik şiirler kaleme almıştır.
- Bu şiirlerinde söyleyişte Namık Kemal’in etkisi vardır.
- Daha sonra yazdığı şiirlerinde aşk, ayrılık, ölüm düşüncelerini işlemiştir.
- Şiirlerinde vezin ve uyak gibi şekle ait söyleyip kusurları bulunmaktadır.
- V. Hugo’nun “*Mavi Gözlü Yunan Çocuğu*” şiirine karşı yazdığı “*Kin*” şiiri ile ünlenmiştir.
- “*Hatay’a Selam, Dev Şarkısı, Hisarlar Karşı*” tanınmış şiirleri arasındadır.

TAHSİN NAHİT (1887-1919)

- “Adalar, kamer ve zühre şairi” olarak tanınmıştır.
- Şiirlerinde genellikle aşk ve kadın temalarını işlemiştir.
- Servetifünuncuların başlattığı, şiir içinde temaya paralel olarak vezin değiştirme gibi teknik oyunlara yer vermiştir.
- Tiyatro alanında da çalışmalar yapmıştır.
- Eleştirmenlerin çoğu, genç yaşta ölmeseydi Tahsin Nahit’in tiyatro ve şiir alanında başarılı eserler vereceği dübünçesinde birleşmiştir.

Eserleri

Şiir: Ruh-ı Bikayd

FECRİATİ DÖNEMİNDE TİYATRO

- Teknik bakımdan mükemmel olmayan ancak konuşma diline daha çok yaklaşan eserler verilmiştir.
- 1908’de II. Meşrutiyet’le birlikte tiyatro canlanmıştır.
- Tiyatro türünde Henrik Ibsen’i örnek almışlardır.
- Bu dönemde tiyatro türünde Şahabettin Süleyman, Tahsin Nahit ve Müfit Ratib öne çıkmıştır.
- **Müfit Ratib:** Bu dönemin tiyatro türündeki en başarılı sanatçısıdır. *Sayfiyede, Kanije Müdafası, Tiryaki Hasan Paşa, Zincir, Zeki Çocuk* adlı tiyatro eserlerini kaleme almıştır.
- **Şahabettin Süleyman:** *Firtina, Çıkmaz Sokak, Ben ... Başka, Kırık Mahfaza* adlı tiyatro eserlerini kaleme almıştır.
- Genellikle aşk temasını işlediği bu yapıtlarında konuşma diline yakın bir dil kullanmıştır.
- **Tahsin Nahit:** *Hicranlar, Jön Türk, Firar, Kösem Sultan* adlı tiyatro yapıtlarını kaleme almıştır.

FECRİATİ DÖNEMİ'NDE ROMAN VE HİKÂYE

- Bu dönemde roman ve hikâye şiirin gerisinde kalmıştır.
- Romanlar teknik yönden kusurlu, içerik yönünden zayıftır.
- Romanlarda süslü, sanatlı, ağır bir dil kullanılmıştır.
- Realizm ve natüralizm akımlarından etkilenilmiştir.
- Maupassant tarzı hikâyeler yazılmıştır.
- Cemil Süleyman ve İzzet Melih roman ve hikâyede ön plana çıkan isimlerdendir.

CEMİL SÜLEYMAN (ALYANAKOĞLU) (1886-1940)

- Öykü ve romanlarında Servetifünun beğenisine bağlı kalmıştır.
- Üslup açısından özellikle Mehmet Rauf'u örnek almıştır.
- Hikâyelerini *Timsal-i Aşk* ve *Ukde* adlı kitaplarında toplamıştır.
- Hikâyelerinde halktan kişilere yer vermiş, dil ve üslup bakımından Millî Edebiyat akımının etkisinde kalmıştır.
- *Siyah Gözler*, *İnhizam*, *Kadın Ruhu* adı romanları teknik açıdan kusurlu olsa da ruh çözümlemeleri bakımından başarılıdır.

İZZET MELİH (DEVİRİM) (1887-1966)

- Roman ve hikâyelerinde aşk temasını romantik bir duyarlılıkla ele almıştır.
- *Tezat* adlı romanıyla ün kazanmıştır.
- *Hüzün ve Tebessüm* adlı mensur şiirleri vardır.
- *Sermed* romanını daha sonra Fransızcaya çevirmiştir. Bu eserin ön sözünü Piyer Loti yazmıştır.

MÜFİT RATİP (1887-1920)

- Adını mensur şiirlerle duyurmuş, makaleler yazmış, tiyatro ile ilgilenmiştir.
- Fecriati topluluğu içerisinde Tahsin Nahit ile birlikte tiyatroya en çok ilgi gösteren sanatçılardandır.
- Tiyatrolarında toplumcu anlayışı benimsediği için daha çok, sosyal sorunlar üzerinde durmuştur.

Eserleri

Tiyatro: Sayfiyede, Kaniye Müdafaası ve Tiryaki Hasan Paşa (Refik Halit Karay ile beraber kaleme almışlardır.), Zincir, Zeki Çocuk

ŞAHABETTİN SÜLEYMAN (185-1919)

- Üslup, olay örgüsü ve psikolojik tahlil açısından yetkin olmayan hikâyelerinin merkezinde aşk konusu vardır.
- Altı tiyatro eseri yayınlamış, bunlardan ikisini (Ben... Başka, Kösem Sultan) Tahsin Nahit'le ortak yazmıştır.
- Mensur şiirlerin yanında sanat ve edebiyat üzerine eleştiri yazıları, edebiyat tarihleri, antolojiler kaleme almıştır.

Eserleri

Tiyatro: Fırtına, Çıkmaz Sokak, Ben... Başka, Kırık Mahfaza, Kösem Sultan

Fecriati Topluluğunun Dağılması

"Sanat şahsi ve muhteremdir." ilkesi nedeniyle birlik oluşmaması, Balkan Savaşı'nın patlak vermesi, sanatçıların kültür ve zevklerinin farklı olması, edebiyata köklü yenilikler getirememeleri, sanatçıların arasında baş gösteren tartışmalar ve uyumsuzluk, tecrübeli kişilerin bulunmaması, "Millî Edebiyat Akımı"nın başlaması ve sanatçıların bir kısmının bu akıma katılmaları bu topluluğun kısa sürede dağılmasına yol açmıştır.

PRATİK

SANATÇIYA GİDEN YOL

Ahmet Haşim

- Akşam şairi
- Hayale sığınma, karamsarlık, gerçeklerden kaçma
- *Merdiven* şiirinin şairi

Tahsin Nahit

- Adalar, Kamer ve Zühre şairi
- Galatasar Spor Klübünün kurucularından ve ilk takım kaptanı

Emin Bülent Serdaroğlu

- Galatasar Spor Klübünün kurucularından
- *Kin* şiirinin şairi

Cemil Süleyman Alyanakoğlu

- *Siyah Gözler* romanının yazarı